

Vyjádření školitele k předkládané doktorské práci Mgr. Kristýny Řihové

Název práce:

Umění ve výtvarné výchově

Aktuálnost tématu vyplývá ze současného stavu práce s uměleckých dílem, který je – což potvrzují četné výzkumy včetně výzkumné sondy, která je součástí předkládané doktorské práce – achillovou patou výtvarné výchovy na základních školách. Není náhodné, že této problematice věnuje intenzivní pozornost jak teorie vizuální kultury, tak i oborová didaktika jak v Evropě, tak i v USA. Navíc doktorandka aktualizovala teoretické aspekty sledované problematiky aktivní účastí na mezinárodních konferencích a sympóziích, kde navázala i pracovní kontakty s předními světovými odborníky. Na příspěvcích ze zmíněných konferencí a sympózií postavila doktorandka výzkumnou část, složenou ze tří případových studií: 1. Od percepce k interpretaci obrazu; 2. Současné umění v projektové výuce / multimediální laboratoř; 3. Didaktická transformace / galerijní edukace na výstavě. Zároveň však sleduje problematiku práce s uměleckým dílem ve škole v interakci s koncepcí RVP. K ní však nepřistupuje pasivně ale kriticky – v této souvislosti oceňují zejména oprávněnou a nekompromisní kritiku tzv. malé revize z roku 2021, z které vyloučila současná varianta spojení výtvarné a filmové výchovy do jednoho předmětu.

Důležitým východiskem výzkumné části, která je meritem celkové koncepce práce, je **teoretická část**, na které oceňují zejména interdisciplinární přístup v komparaci postmoderní filozofie, teorie vizuální kultury, koherentně pojatých dějin umění (včetně antropologie obrazu), ale i kognitivní lingvistiky atd. Přehledná a koncepčně promyšlená je struktura teoretické části práce od interdisciplinárního pole obrazu (3.1.) přes východiska galerijní edukace (3.2.) k prostoru obrazu ve vzdělávání (3.3.), k následujícímu zaměření na vybrané přístupy navazující na změnu paradigmatu (3.4.) se závěrečným shrnutím teoretické části (3.5.). V názvech podkapitol akcentuje zásadní kvalitativní proměny, které formuluje jako OBRAT – obrat k obrazu, obrat k tělu, edukativní obrat, obrat k divákovi.

Výzkumná část práce je postavena na kvalitativním výzkumu problematiky práce s obrazem v konkrétních výukových situacích, a to v hodinách výtvarné výchovy, v galerijních edukacích atd. Bohaté zkušenosti učitelky na základní škole i na katedře výtvarné výchovy PedF UK, tak i lektorky sbírky moderního a současného umění NG v Praze mohou být – a také jsou – nesporným přínosem pro interdisciplinárně zaměřenou badatelskou činnost. Autorka tak sleduje interdisciplinárně pojatou problematiku z různých, vzájemně se doplňujících pozic.

Metody, odborný jazyk, formální stránka práce, poznámkový aparát. Doktorandka využívá aktuální metodologii oboru, ať již se týká antropologie obrazu (Belting) či teorie vizuálních studií (Mirzoeff, Mitchell ad.), s kterou dokáže pracovat mimořádně kreativně a exaktně, a proto může docházet k originálním a odborně cenným závěrům, které jsou nesporným přínosem nejen ke specifické problematice doktorské práce ale i k oboru v celé širší záběru. Její odborný jazyk je vysoce exaktní s perfektně zvládnutou terminologií různých oborů, s kterými pracuje, zároveň je však kultivovaný a srozumitelný i poučenému laikovi. Totéž platí i o bohatém, přitom však vysoce funkčním poznámkové aparátu i přehledné, výtvarně kvalitní grafické úpravě. Z hlediska metodologie a jejího funkčního využití je třeba vyzdvihnout především výzkumnou část práce.

Přínos práce. Disertační práce Mgr. Kristýny Říhové je pro náš obor mimořádně podnětná nejen pro nejen pro současné ale i budoucí doktorandy oboru, ale i pro učitele výtvarné výchovy i její teoretiky. Důležitým faktorem akcentovaného přínosu je komplexnost a širší interdisciplinárního záběru a mimořádná odborná fundovanost. Na závěr je třeba zdůraznit osobní zaujetí a angažovanost, které byly klíčovým faktorem postupné precizace, která vyústila v mimořádně kvalitní odbornou práci, která by si zasloužila – po určitých úpravách – pozornost fakultního vydavatelství jako potřebná odborná monografie.

Práci doporučuji k obhajobě, neboť splňuje nároky kladené Univerzitou Karlovou na disertační práci.

Doc. PhDr. Jaroslav Bláha, Ph.D., školitel

19.8. 2024